

SZENT IMRE EGYETEMI OKTATÓKÓRHÁZ	BETEGTÁJÉKOZTATÓ ANGIOLÓGIAI PROFIL	FNY1018/6-2016.08.04. Változat: 1
Tárgy: Perifériás verőérszűkület (PVSz)		Oldalszám: 1/3

BETEGTÁJÉKOZTATÓ PERIFÉRIÁS VERŐÉRSZŰKÜLETRŐL (PVSz)

Rendes körülmények között a vér akadálytalanul áramlik a véredényekben: a verőerek (artériák), a hajszálerek (kapillárisok) és a visszerek (vénák) hálózatán át bejárja egész testünket. Az oxigén dús vér az artériákon keresztül jut el a szívből a környéki (perifériás) szervekbe, például a végtagok izmaiba, majd az elhasznált vért a vénák szállítják vissza a szívbe. Olykor előfordul, hogy érszűkület alakul ki a verőerek hálózatának valamely szakaszán, mégpedig azért, mert vérrögök és zsír halmozódnak fel a ér belső falán, és ott plakknak nevezett kemény lerakódásokat alkotnak. Ahogy a parkoló autók akadályozzák a forgalmat a városi utcákon, úgy nehezítik meg ezek a plakkok a vér áramlását. Ha ez az elváltozás a szívtól 1 távolabb eső verőérének valamelyikén alakul ki, akkor perifériás verőérszűkületről (PVSz) beszélünk. A betegség leggyakrabban az alsó végtagot érinti.

Ki betegedhet meg perifériás verőérszűkületben?

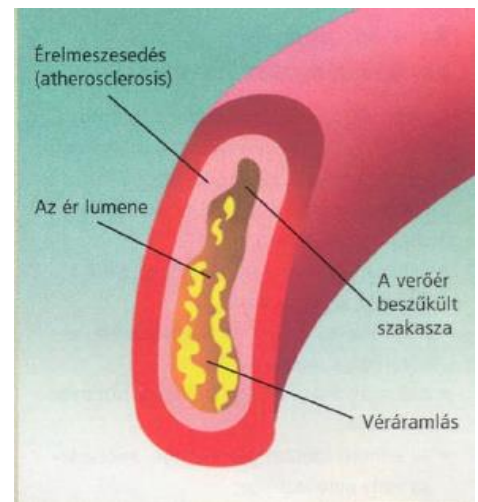
Leginkább a dohányosokat veszélyezteti ez a betegség, de cukorbetegség, magas vérnyomás vagy magas koleszterinszint fennállásakor, illetve korábbi érbetegség után is nagyobb a PVSz kialakulásának kockázata.

Az érszűkület előfordulási aránya az életkorral is nő: a 70. életév betöltése után nagyobb a kockázat, mint fiatalabb korban. Növeli a PVSz valószínűségét, ha az illető 50 évesnél idősebb, ha cukorbeteg vagy dohányzik, illetve ha séta vagy testedzés során a lábszárában fájdalmat érez.

Melyek a perifériás verőérszűkület tünetei?

A PVSz-nek különféle tünetei lehetnek (lásd a keretes részt).

A fő tünet, ami miatt a legtöbb beteg orvoshoz fordul, a testmozgás (elsősorban séta) közben a lábszárában, a csípő vagy a far izmaiban jelentkező fájdalom. Mivel az artériás szűkület miatt romlik az alsó végtag vérellátása, az érintett izmok a kellenél kevesebb oxigénhez jutnak, és igénybevételük izomgörcsöket vált ki.

Az ér falán lerakódó zsír és vérrögök fokozatosan növekvő plakkot alkotnak, emiatt érszűkület keletkezik, amely egyre jobban akadályozza a véráramlást.

A boka-kar index meghatározása során a vérnyomást és a véráramlást mérik a boka és a kar verőereiben.

SZENT IMRE EGYETEMI OKTATÓKÓRHÁZ	BETEGTÁJÉKOZTATÓ ANGIOLÓGIAI PROFIL	FNY1018/6-2016.08.04. Változat: 1
Tárgy: Perifériás verőérszűkület (PVSz)		Oldalszám: 2/3

Ha PVSz már ilyen fájdalmakat okoz, az annyit jelent, hogy a beszűkült artériákban a véráramlás legalább 60%-kal csökkent. A betegség eleinte tünetmentesen zajlik, és csak hosszú évek múltán ad hírt magáról.

Hogyan lehet felismerni a perifériás verőérszűkületet?

A betegség kimutatására számos lehetőség van. Az egyik gyakran használt vizsgálati módszer a boka-kar index meghatározása, amely az orvosi rendelőben 15 perc alatt elvégezhető. Nem kell hozzá más, mint egy vérnyomásmérő mandzsetta – amelyet az orvos vérnyomásméréskor a karunk köré teker -, meg egy Doppler-ultrahang készülék, amely a hanghullámok visszaverődése alapján méri a vér áramlását.

Ezzel a módszerrel meghatározzák a véráramlást mindkét kar és mindkét boka artériáiban, majd ellenőrzik, hogy a mért értékek aránya mennyire tér el az egészséges artériák mellett várható eredménytől.

További lehetőség a PVSz kimutatására, a járószalagos terheléses teszt és az arteriográfiás vizsgálat. Ez utóbbihoz festékanyagot fecskendeznek a beteg valamely artériájába, és röntgenfelvételekkel követik annak tovahaladását. Ilyen módon meghatározható a véráramlást akadályozó szűkület helye és mértéke.

Hogyan kezelheti a perifériás verőérszűkületet?

A PVSz eredményes kezeléséhez a betegnek rá kell szánnia magát életmódjának megváltoztatására: le kell szoknia a dohányzástól, rendszeres testmozgást kell végeznie (a leghasznosabb a séta), kerülnie kell a zsíros, koleszterinben gazdag ételeket; s ha netán cukorbeteg, több gondot kell fordítania vércukorszintjének beállítására. Sok esetben a koleszterin szint és / vagy a vérnyomás gyógyszeres csökkentésére is szükség van. Hasznosak lehetnek továbbá a véráramlást javító gyógyszerek. Az acetilszalicilsav (aszpirin) például segít megelőzni a vérrögképződést.

A kezelési lehetőségek között esetenként a katéteres beavatkozás, illetve az érműtét is számításba jön. Az úgynevezett ballonos értágítás abból áll, hogy katéter segítségével kicsiny ballont juttatnak az érszűkület helyére, majd azt levegővel töltik fel, s a felfúvódó ballon kitágítja a beszűkült érszakaszt. Ha ezzel a módszerrel már nem orvosolható a baj, akkor az érszűkület áthidalására egy másik testrészből vett érdarabbal létesítenek a vér számára kerülőutat a véráramlás helyreállítására.

Az alsó végtagi verőérszűkület tünetei

Az alsó végtagi verőérszűkület változatos tünetei között a következők szerepelhetnek:

- járáskor fellépő, pihenéskor szűnő fájdalmas izomgörcsök a far, a csípő, a comb vagy a vádli izmaiban;
- nehezen gyógyuló sebek megjelenése a lábfejen, a lábujjakon;
- a bőr kifényesedése és elszíneződése, elsősorban a lábfejen;
- hidegség a lábfej vagy a lábszár bizonyos területein;
- az érintett lábszár gyengesége, zsibbadása vagy elnehezülése;
- fájdalom vagy égő érzéspihenés közben, főként fekvéskor – ez súlyosabb érszűkület jele lehet.

SZENT IMRE EGYETEMI OKTATÓKÓRHÁZ	BETEGTÁJÉKOZTATÓ ANGIOLÓGIAI PROFIL	FNY1018/6-2016.08.04. Változat: 1
Tárgy: Perifériás verőérszűkület (PVSz)		Oldalszám: 3/3

Aki nagyobb távolság megtétele során fájdalmat érez a lábszárában, illetve dohányzik, cukorbetegségben szenved, magas a vérnyomása vagy a koleszterin szintje, annak tanácsos minél előbb megbeszélnie kezelőorvosával, miként előzheti meg az érszűkület kialakulását vagy súlyosbodását.

Ez a tájékoztató nem helyettesíti az orvosi kezelést. A betegek számára készített másolatoktól eltekintve felhasználása csak a kiadó írásos hozzájárulása nyomán engedélyezett.

További információ az interneten

American Heart Association: <http://www.americanheart.org>

Society of Cardiovascular and Interventional Radiology:

<http://scvir.org/patients/plbs/pvdout.htm>

Society of Interventional Radiology: <http://www.sirweb.org/patPub/patientsAndPublic.shtml>

Vascular Disease Foundation: <http://www.vdf.org/PAD.htm>

A betegtájékoztató érvényességi ideje: visszavonásig.